

HEZELBURCHT

Eindrapportage EU funding World Food Center Ede

December 2016

Inhoud

1.	Opdrachtschrijving	3
2.	Uitgevoerde werkzaamheden	4
3.	Funding Algemeen	5
4.	Funding Mogelijkheden	6
5.	Toelichting Matches	10
6.	Conclusies en vervolg	22

1. Opdrachtsomschrijving

Gemeente Ede, Provincie Gelderland, WFC Development, WUR en overige partners, willen een icoonproject realiseren in Food Valley: het *World Food Center*. Hiermee komt op internationaal niveau in Ede een uniek ecosysteem tot stand. In het WFC kunnen de Nederlandse agrofoodsector en de tuinbouwbranche hun toonaangevende rol in de wereldwijde voedselvoorziening laten zien. Het is bij uitstek een project waar wetenschap, ondernemers en overheid samen in optrekken. Ook burgers/bezoekers krijgen een actieve rol. Het moet dé ontmoetingsplek en hét kenniscentrum over voedsel, gezondheid en innovatie worden. Een plek van internationale allure. Het WFC krijgt drie functies:

1. Een experience center: waar zowel consumenten als professionals op een interactieve manier beleven hoe voedsel wordt gemaakt en gedistribueerd.
2. Een food lab: waar (wetenschappelijke) kennis wordt ontwikkeld over food voor en door consumenten.
3. Een innovatiecentrum, waar bedrijven elkaar inspireren tot nieuwe producten en waar ze de laatste technologieën en inzichten op het gebied van food met elkaar delen.

Voor het WFC is behoefte aan externe financiering/funding. Vooral aan subsidies, maar ook fiscale regelingen of kredieten kunnen positief bijdragen. WFC is een majeur project dat meerdere jaren bestrijkt en dat een grote economische impact zal genereren. Dankzij projectfunding kunnen de onderdelen van het WFC sneller en beter worden gerealiseerd. Daarnaast willen de initiatiefnemers het WFC tonen aan Europa en de wereld. Funding uit Europa kan dan ook bijdragen aan het genereren van belangstelling uit andere lidstaten.

Hezelburcht heeft de opdracht gekregen om inzicht te geven in concrete *Europese* financieringskansen en om aan te geven hoe de weg naar deze fondsen, eruit ziet. Deze rapportage vormt het eindverslag van deze opdracht. Het verslag is tot stand gekomen door informatievergaring over het project met de direct betrokkenen van de gemeente, provincie en WUR. Op 15 september 2016 heeft een EU fundingsessie plaatsgevonden. De toen besproken subsidiematches worden in deze rapportage nader toegelicht.

2. Uitgevoerde werkzaamheden

De door Hezelburcht uitgevoerde werkzaamheden hadden vooral betrekking op het verkrijgen van de juiste projectinformatie ten aanzien van de investeringen/onderdelen in het WFC, het maken van matches tussen subsidieprogramma's en de projectonderdelen en het maken van een verdiepingsslag van deze subsidiekansen. Daarnaast is inzet gepleegd om de processtappen die inherent zijn aan het daadwerkelijk verwerven van de fondsen in beeld te brengen. Deze werkzaamheden zijn uitgevoerd door een bureau-analyse, door het voeren van diverse gesprekken met de betrokkenen, door het organiseren van de EU subsidiesessie op 15 september, door het verwerken van de toen opgestelde notulen en door het zetten van verdere verdiepingstappen. De opdracht heeft betrekking op Europese subsidies, daar de gemeente en de provincie zelf de verwerving van regionale en nationale subsidieprogramma's in beeld hebben. Voor uitvoering van de opdracht zijn gesprekken gevoerd met de volgende personen:

1. [REDACTED] – projectleider WFC – gemeente Ede
2. [REDACTED] – projectleider WFC – provincie Gelderland
3. [REDACTED] – strategisch adviseur – gemeente Ede
4. [REDACTED] – lobbyist Food Valley in Brussel
5. [REDACTED] – Manager Public Affairs provincie Gelderland
6. [REDACTED] – Business Development Manager – WUR
7. [REDACTED] EU Funding Expert – WUR (telefonisch benaderd)

Vanuit Hezelburcht zijn adviseurs met kennis van gebiedsontwikkeling, innovatie, quadruple helix projecten en Europese financiering bij het project betrokken.

3. Funding Algemeen

Met funding doelen wij op subsidies, kredieten en fiscale regelingen. Het betreft dus een bredere definitie dan subsidies alleen. Uiteraard zijn subsidies vaak het meest 'gunstig' omdat dit budget nimmer geretourneerd hoeft te worden, echter ze dekken nooit voor 100% de kosten. Cofinanciering is noodzakelijk. Ook fiscale regelingen zijn relatief gunstig daar de belastingafdracht netto kan worden verminderd. Bij kredieten gaat het om een lening, die vaak wel moet worden terugbetaald. In dit hoofdstuk staan enkele algemene, belangrijke feiten over funding puntsgewijs opgesomd:

- Funding is een middel en geen doel op zich, blijf bij je eigen agenda. Doch kleine aanpassingen in het project zijn onoverkomelijk om helemaal in de subsidieregeling te kunnen passen.
- Zorg bij het opstellen van een subsidieaanvraag voor concrete projectinformatie
- In de EU kan niet 'algemeen' worden gelobbyd, het instrument ter verkrijging van financiering zijn projectaanvragen. Deze aanvragen moeten van hoge kwaliteit zijn en moeten bijdragen aan Europese uitdagingen / problemen (economische groei, banen, versterken concurrentiekracht en / of maatschappelijke uitdagingen), er is veel concurrentie.
- Zorg in het projectteam WFC voor continue aandacht voor funding en subsidies. Zo kan snel worden ingespeeld en kan informatie over wisselingen in regeling en budget snel worden uitgezet.
- Maak onderscheid in korte termijn (2016&2017), middellange termijn (2018-2020) en lange termijn (>2020) projecten. Voor de korte termijn kan gelobbyd worden bij Agentschappen en Directoraten-Generaal's op project-programmaleiders niveau. Dit om de kansrijkheid op een concrete subsidie te vergroten. Voor de middellange termijn kan vanuit het WFC worden geparticipeerd in consultatierondes om de subsidie work programmes die vanaf 2018 moeten open gaan, te beïnvloeden. Zoals bijvoorbeeld: <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/food-security-sustainable-agriculture-and-forestry-marine-maritime-and-inland-water-research-and-0>
Voor de langere termijn kan met het hoger ambtenarenapparaat in de EU (en in NL) worden overlegd om invloed uit te oefenen op de prioriteiten van de volgende EU budgetperiode die vanaf 2021 open gaat en die zeven jaar duurt.
- Europese samenwerking is altijd goed, betrek daarbij heterogene partners (andere typen organisaties), liefst ook uit Zuid- en/of Oost-Europa (als de regeling dit toelaat).
- Samenwerking tussen verschillende typen organisaties scoort goed. Vandaar dat triple helix of quadruple helix projecten (met civil society erbij) veel kans op subsidie hebben in de EU.
- De gemiddelde voorbereidingstijd voor het opstellen en indienen van een EU aanvraag is 8-12 maanden. Dit hangt overigens van het programma af en uiteraard van de startpositie. Het smeden van een consortium neemt vaak het meeste tijd in beslag. De tijd tussen de publicatie van de call en de toekenning van het project, varieert tussen 6-12 maanden.
- Spreek op voorhand met de Agentschappen (zoals RVO) het projectidee door, alvorens daadwerkelijk met de aanvraag te beginnen.
- Denk breed en wees vooral niet te bescheiden. Vooral de WUR heeft een sterke positie in de EU. Daarnaast is in Brussel veel lof over de Nederlandse Agrofood sector
- Betrek het MKB maximaal waar mogelijk. Het MKB is – zeker volgens de EU – de motor van de economie en genereert veel werkgelegenheid.
- Maak een goede kosten-batenafweging en betrek hierbij ook te administratieve 'lasten' die gedurende de subsidieprojectperiode lopen. Helaas kan dit onderdeel voor veel frustratie (en kosten) zorgen. Calculeer dit in.
- Het kan verstandig zijn om als WFC-projectpartner, in eerste instantie als partner in een project deel te nemen, in plaats van de positie als lead partner (penvoerder) te claimen. Een lead partnerschap heeft meer workload. Voordelen hiervan zijn natuurlijk wel dat je als lead partner direct aan boord zit bij de EU instellingen en meer invloed hebt op de richting van het project.

4. Funding Mogelijkheden

Om een gefundeerde uitspraak te kunnen doen over de concrete subsidiekansen, moet vooral inzicht worden verkregen in de *specifieke projecten, investeringen en activiteiten* die in en rondom het WFC op stapel staan. Dit zijn projecten die zijn afgebakend, met een inhoudelijke beschrijving, begroting en planning. Zoals aangegeven financiert de EU alleen projectaanvragen die aan specifieke criteria voldoen. Vanuit de sessie van 15 september 2016 zijn enkele concrete projectideeën naar voren gekomen. Deze ideeën worden in dit hoofdstuk waar mogelijk gekoppeld aan fundingkansen. Daarnaast zullen wij ingaan op subsidiemogelijkheden die (in potentie) veel raakvlakken hebben met het WFC.

Hieronder staan enkele projectideeën/ onderwerpen gegroepeerd die bij ons bekend zijn en die geopperd zijn tijdens het overleg op 15 september en/of die eerder aan de orde zijn gekomen. Het betreft ideeën die binnen of rondom het WFC gerealiseerd gaan worden. Per onderwerp staan de subsidiemogelijkheden uiteengezet.

Onderwerp in/bij WFC	Subsidieprogramma	Aanknopingspunt	Planning	Bedrag	Opmerking / vervolgstap
<i>Educatie:</i> ontwikkelen curriculum door onderwijsinstellingen op gebied voedsel in relatie tot gezondheid, duurzaamheid, innovatie, sport door de gehele onderwijsketen.	Erasmus+	Uitwisseling in EU van professionals en studenten ihkv o.a. curriculumontwikkeling;	Calls sluiten meestal in februari	Voor KA 2, kennisclusters: tot maximaal 1 miljoen Euro	Smeden consortium op dit gebied op korte termijn van belang. Innovatie in onderwijs, dat in WFC aan orde komt, is belangrijk punt. Subsidie voor operationele werkzaamheden.
	Horizon2020 Food	Verschillende calls op het gebied van onderzoek naar onderwijsontwikkeling	Indiening Step 1 per 14 februari, Step 2 13 september 2017. Voor Food 2030 is de deadline 14 februari	Enkele miljoenen per project (afhankelijk van de call)	Subsidie meer voor onderzoek naar onderwijsontwikkeling.
<i>Onderzoek en Innovatie:</i> op de gebieden voedsel (breed), gezondheid, biobased.	KIC's	Realisatie van locatie voor onderzoek, onderwijs en ontwikkeling en entrepreneurship	WUR heeft met consortium aanvraag ingediend, beslissing in november 2016	Totaal € 40 miljoen Euro	WUR en consortium van universiteiten en bedrijven is in de lead. WFC kan mogelijk als ruimte faciliteiten bieden na subsidietoezegging.
	H2020 Food	Diverse calls in 2017 voor onderzoek en innovatie op het gebied van voedsel en voeding.	Indiening Step 1 per 14 februari, Step 2 13 september 2017. Voor Food 2030 is de deadline 14 februari.	Enkele miljoenen per project (afhankelijk van de call)	WUR en consortium van universiteiten en bedrijven is in de lead. WFC kan mogelijk als ruimte faciliteiten bieden na subsidietoezegging.
	JTI's /JU/CPPP	Grote Europese ppp's (min. 2 miljard) met eigen calls. Voorbeeld is BBI.	H2020 calls staan periodiek open	Tot enkele miljoenen per project	WUR heeft hierin een sterke positie. Vanuit WFC link met hen benadrukken.
	Interreg 5 NWE	Voor implementatie of operationaliseren/praktijktesten van innovaties.	Voorjaar 2017	Tot enkele miljoenen per consortium	Heterogeen consortium van belang, goed contact met RVO aan te raden.

<i>Bewustwording en Communicatie: Co-creatie met de consument, open science</i>	H2020 Science with and for society	Interactie tussen wetenschap en maatschappij/publiek. WFC als podium voor co-creatie tussen deze groepen.	Calls openen op 12 april 2017 en sluiten 30 augustus 2017	100% subsidie, budget 3-4 Miljoen Euro per call	Consortia van organisaties uit drie tot 10 lidstaten zijn nodig. Betreft algemeen subsidieprogramma om concepten te steunen die wetenschap aan de maatschappij koppelen.
<i>Midden- en klein bedrijf (MKB) betrekken: om producten en diensten te ontwikkelen</i>	Interreg NL-DU	Grensoverschrijdende samenwerking door MKB-ers in grensregio Oost Nederland – 'westelijk' Duitsland. Focus op innovatie en CO2 reductie.	Doorlopende indiening, first come/first serve, zolang budget toereikend is	40%-50% subsidie, afhankelijk van type entiteit, tot enkele miljoenen per consortium mogelijk.	MKB-ers moeten in ieder geval deel uitmaken van het consortium. Andere partijen (overheid en onderwijsinstellingen) kunnen aanhaken.
	Eurostars	Betreft een Europees samenwerkingsprogramma voor MKB-ers. Subsidie is mogelijk voor gezamenlijke marktgerichte technologische ontwikkelingen.	Betreft een tenderregeling die jaarlijks opengaat	35% voor onderzoek en 25% voor ontwikkeling. Voor MKB-er is een bonus van 10%.	Is een regeling voor MKB-bedrijven. Ook kennisinstellingen kunnen participeren, als technologie provider.
	Horizon 2020 – SME Instrument	Vanuit het H2020 fonds kunnen specifiek MKB-ers gebruik maken van subsidie. Een samenwerking is niet verplicht.	Doorlopende indiening met verschillende 'cut-off days' per jaar.	Voor haalbaarheidsstudies € 50.000,- subsidie. Voor R&D demonstratie 1 miljoen tot 3 miljoen Euro subsidie, tot max. 70% projectkosten	Subsidie is mogelijk voor haalbaarheidsstudies, of demonstratieprojecten. Focus op MKB-ers
	Horizon 2020 – Fast track to innovation	Subsidie voor innovatieve productontwikkeling om EU markt te kunnen betreden.	Doorlopende indiening.	Subsidie mogelijk van 1 tot 3 miljoen Euro, maximaal 70% projectkosten.	Subsidie mogelijk voor pilots en validatie business modellen. Internationaal consortium moet aanvragen
	EFRO OP Oost	Voor innovatieprojecten in Oost-Nederland. MKB-ers zijn een belangrijke doelgroep.	Via periodieke calls.	Subsidiebedrag is afhankelijk van de call en varieert tussen 10.000 Euro en enkele tonnen.	Voor haalbaarheidsonderzoeken, R&D samenwerking, proeftuinen en netwerken. MKB-ers belangrijkste doelgroep

<i>Investerings:</i> Infrastructuur, laboratoria, duurzaamheid (BREEAM)	EFSI	Betreft een financieringsregeling voor grote investeringsprojecten.	Doorlopend aan te vragen via nationale banken. Voor bedragen > 50 Miljoen Euro, rechtstreeks naar EIB.	Lening die voor meer risicovolle projecten kan worden verstrekt.	Risico dekkende lening voor majeure investeringen, ondergrens momenteel 15 miljoen Euro.
	MIA & EIA (NL Programma)	Investerings door VPB-plichtige organisatie in milieuvriendelijke of energiebesparingsmiddelen. Kunnen middelen uit BREEAM zijn. MIA kan voor activiteiten om tot BREEAM te komen	Jaarlijks in te dienen, kan achteraf (binnen enkele weken) tot budget reikt	Netto 10% (MIA)-15% (EIA) van de investering.	Investeringssubsidie. Overzicht van aan te schaffen bedrijfsmiddel met technische specificaties moet worden aangeleverd.

5. Toelichting Matches

Hieronder staan de subsidiemogelijkheden kort toegelicht.

Erasmus+

Erasmus+ is het Europese subsidieprogramma voor onderwijs, jeugd en sport. De gedachte erachter is dat mensen zich voortdurend kunnen ontwikkelen door onderwijs, opleidingen en niet-formeel leren. Erasmus+ bestaat uit drie actielijnen (Key Actions, KA) voor alle niveaus van onderwijs. De drie actielijnen zijn Mobiliteit, innovatie (inclusief Sector Skills en Knowledge Alliances) en Beleidsontwikkeling.

De activiteiten zijn te onderscheiden in centrale en decentrale acties. Een aanvraag voor activiteiten die onder de decentrale acties vallen moeten worden ingediend bij het nationale Nationaal Agentschap Erasmus+ Onderwijs & Training of het Nationaal Agentschap Erasmus+ Jeugd. Een aanvraag voor activiteiten die onder de centrales acties vallen moet worden ingediend bij de Europese Commissie EACEA, het uitvoerend agentschap voor onderwijs en cultuur te Brussel. Erasmus+ richt zich vooral op netwerkactiviteiten, kennisontwikkeling en kennisdeling in de EU. Deze activiteiten moeten bijdragen aan het verder professionaliseren van de competenties van het onderwijzend personeel.

Voor het WFC en de ontwikkeling van nieuwe leerprogramma's rondom voeding, heeft key action 2 – innovatie – het meeste raakvlakken. Deze key action richt zich op vijf activiteiten:

1. **Strategische partnerschappen:** om innovatie in de sector te bevorderen en om gezamenlijke initiatieven te ontplooiën ten aanzien van kennisdeling en het leren van de best practices.
2. **Kennisclusters:** om een impuls te geven aan innovatie door middel van het combineren van hoger onderwijs met het bedrijfsleven. Door het ontwikkelen van nieuwe aanpakken voor lesgeven en leren, gericht op ondernemerschap en de modernisering van het hoger onderwijs in de EU.
3. **Sectorale allianties voor competenties:** betreft activiteiten om het onderwijs beter te laten aansluiten op de arbeidsmarkt. Vooral gericht op beroepsonderwijs
4. **Kennis- en capaciteitsontwikkeling op gebied van hoger onderwijs:** projecten om de modernisering en toegankelijkheid van het hoger onderwijs in de EU te verbeteren.
5. **Kennis en capaciteitsontwikkeling op het gebied van projecten voor jeugd:** om jeugdwerk, informele leerwegen en vrijwilligerswerk voor jeugdigen te verbeteren in de EU.

Conclusie

Activiteit 2 – kennis clusters, lijkt het meest aan te sluiten op het WFC. Het doel van kennisclusters betreft internationale samenwerking om samenwerking tussen hoger onderwijs en het bedrijfsleven te bevorderen. Hiermee moet de innovatiecapaciteit in de EU worden verbeterd en moet het hoger onderwijssysteem worden gemoderniseerd. Een kenniscluster focust op: De ontwikkeling van nieuwe methoden van onderwijs, het stimuleren van ondernemerschap, samenwerken in de EU om nieuwe oplossingen te bedenken voor maatschappelijke uitdagingen.

Binnen het cluster werken partijen in een consortium samen. Minimaal zes onafhankelijke organisaties uit tenminste drie lidstaten kunnen een aanvraag indienen. Hierbij horen ook landen zoals IJsland, Turkije en Noorwegen (zogenaamde associated member states). Van deze zes organisaties, dienen er minimaal twee hoger onderwijsorganisaties te zijn en minimaal twee bedrijven. Projecten hebben een gemiddelde duur van twee tot drie jaar. De maximale subsidie is 1 miljoen Euro (voor een driejarig project). Ter verkrijging van subsidie kan jaarlijks op calls worden ingezet.

Hiervoor dient centraal in Brussel, bij het Education, Audiovisual and Culture Executive Agency (EACEA) een aanvraag te worden ingediend. De calls sluiten meestal in februari.

Knowledge and Innovation Communities (KIC)

KIC staat voor een 'Knowledge & Innovation Community' dat met Europees subsidiegeld kan worden gerealiseerd. Het is een infrastructuur waar op hoogwaardige schaal in de EU kennis en innovatie wordt uitgevoerd. Een KIC heeft een eigen juridische entiteit met een eigen bestuurder/CEO. KIC's hebben de volgende kenmerken:

- Hoge mate van integratie en samenwerking: wereldspelers op een bepaald thema werken samen binnen de KIC. Het koppelen van onderzoek en ontwikkeling aan educatie en entrepreneurship staan centraal binnen de KIC.
- Lange termijn visie: Elke KIC bestaat minimaal zeven jaar. In deze periode moeten via projecten op wereldschaal, integrale samenwerkingsverbanden ontstaan. Door deze langere tijdshorizon, kunnen partijen zich strategisch verbinden. Focus op KT, MT en LT is mogelijk.
- Efficiënt bestuur: sterk leiderschap is een eerste vereiste; iedere KIC wordt bestuurd door een CEO en KIC-partners worden vertegenwoordigd door afzonderlijke rechtspersonen. KIC's maken jaarlijks business plannen. Hierin staan de geplande activiteiten, van onderwijs tot de oprichting van bedrijven, met duidelijke doelen en resultaten benoemd. Impact op markt en maatschappij staat centraal.
- Co-Locatie: Elke KIC bestaat uit 5 tot 6 innovatie hotspots. Deze bouwen voort op bestaande innovatie-infrastructuur in de EU. Op een dergelijke locatie worden diverse teams en individuen aan elkaar gekoppeld in een fysieke ruimte. Zo ontstaat ook een fysieke hub. Specialistische vaardigheden binnen een specifiek thema komen hierin samen.
- KIC's cultuur: Europa moet ondernemerschap en de cultuur tot ondernemen maximaal omarmen. Dit geldt vooral voor hoogwaardige gebieden. KIC's richten zich vooral hierop: door integratie van onderwijs en ondernemersvaardigheden met onderzoek en ontwikkeling, conform een resultaatgerichte aanpak.

Conclusie

WUR was betrokken bij een initiatief met 50 core partners uit onderzoekswereld (20) en bedrijfsleven (30) onder leiding van Unilever, die een aanvraag voor de KIC-food hebben ingediend bij de EIT (Europees Instituut voor Innovatie en Technologie) te Budapest. Er zijn binnen Food minimaal 2 aanvragen binnengekomen. Helaas is bekend geworden dat de aanvraag is afgewezen.

EIA / MIA voor BREEAM (Nederlandse regeling)

BREEAM is een beoordelingsmethode om de duurzaamheid van gebouwen te bepalen. Gebouwen die aan hoge eisen voldoen op het gebied van milieuvriendelijkheid en energiebesparing, kunnen als BREEAM gebouw worden aangemerkt. BREEAM staat voor: Building Research Establishment Environmental Assessment Method.

BREEAM-nl is de Nederlandse versie van de methode. BREEAM stelt een standaard voor een duurzaam gebouw en geeft aan welke prestatieniveau het onderzochte gebouw heeft. De bedoeling van BREEAM is gebouwen te analyseren en te verbeteren. BREEAM-nl is specifiek bedoeld voor certificatie van nieuwbouw en grote renovatieprojecten. Als score krijgt het gebouw een van de waarderingen: pass, Good, Very Good, Excellent of Outstanding. BREEAM wordt verstrekt als het gebouw op energiebesparing en milieuvriendelijkheid goed scoort. Vanuit de Milieu-Investeringsaftrek (MIA) zijn de kosten om tot BREEAM te komen subsidiabel. Vanuit de Energie-Investeringsaftrek (EIA) kunnen bepaalde investeringen in energiezuinige productiemiddelen fiscaal worden gesubsidieerd.

Het is wel noodzakelijk dat de investeringen worden verricht door een VPB-plichtige entiteit, daar zowel MIA als EIA een fiscale verrekening met de vennootschapsbelasting is.

Conclusie

MIA en/of EIA zijn interessante fiscale stimuleringsprogramma's voor investeringen in duurzame bedrijfsmiddelen, zoals warmtepompen en HR++ beglazing als ook in kosten om voor BREEAM in aanmerking te komen. De gemiddelde netto fiscale bijdrage (subsidie) is 10-15% per investering. De investeringen moeten wel door vennootschapbelastingplichtige entiteiten op de balans gezet worden.

Interreg 5B NWE

Subsidie voor samenwerkingsprojecten tussen overheid, ondernemers en onderzoeksinstituten. Het projectgebied betreft noordwest Europa. De projecten richten zich op de versterking van de economische kracht en om NWE tot aantrekkelijk woongebied te houden. Prioriteiten liggen op:

1. Versterken van innovatiekracht
2. Lagere CO2 uitstoot
3. Efficiënt grondstoffengebruik

Een Interregproject bestaat normaal gesproken uit een 'triple helix' consortium van 5-10 partners uit 3 lidstaten in het NWE-gebied. De projecten richten zich op implementatie of praktijktesten op het gebied van bovenstaande drie topics. Het betrekken van de maatschappij in het consortium maakt het project sterker. Een goedgekeurd project kent doorgaans een budget van 3-5 miljoen Euro, waarbij vanuit Interreg tot 40-50% subsidie mogelijk is. Dit Interreg programma werkt met periodieke tenders. Het betreft een tweestap benadering. Voor stap 1 is beperkte inzet nodig. Projecten die met goed gevolg stap 1 doorkomen, moeten het projectplan verder uitwerken in stap 2. Na stap 2 volgt een (eventuele) definitieve subsidietoezegging. Gemiddeld gaat 30% van de aanvragen door naar stap 2. RVO (de rijksdienst voor Ondernemend Nederland) is het nationale agentschap alwaar projectideeën kunnen worden voorbesproken. Het in de week leggen van het project kan daarnaast ook bij de management autoriteit in Lille.

Conclusie

Naar verwachting sluit in het voorjaar van 2017 de relevante call voor step 1. De call van november 2016 komt te vroeg. Ten aanzien van het WFC is het de uitdaging een groot project te definiëren met partners in het NWE gebied. Er moet in alle participerende lidstaten die in het project meedoen worden geïnvesteerd. Kennisdeling tussen de landen is van groot belang. Op het gebied van innovatiekracht of efficiënt grondstoffengebruik kan mogelijk door de WFC partners een project worden opgetuigd. Deze topics sluiten het best aan. Vooral het bedrijfsleven, gemeente Ede en de provincie Gelderland moeten dan gezamenlijk een onderzoeks- en ontwikkelonderwerp rondom het WFC detecteren. De WUR kan uiteraard als partner aansluiten (hoewel zij vanwege administratieve lastendruk slechte ervaring met Interreg hebben). Wij markeren deze kans als matig tot gemiddeld. Er is meer informatie nodig omtrent majeure projecten/investeringen die de partners tezamen met partijen uit het NWE gebied willen ontplooiën.

Joint Technology Initiatives, zoals BBI

JTI's zijn partnerschappen tussen de industrie en lidstaten om de grootste uitdagingen in Europa te kunnen aangaan, competitie tussen bedrijven te stimuleren en om grotere private investeringen uit te lokken. Deze partnerschappen bestaan in diverse varianten: publiek-private samenwerking en publiek-publieke samenwerking.

De public-private partnerschappen (public private partnerships) zijn zogenaamde Joint technology initiatives (JTI's). JTI's zijn gezamenlijke ondernemingen die hun eigen research agenda organiseren en die op basis van open calls, subsidies kunnen toekennen. De financiering komt voor grootste deel uit bedrijfsleven en deels vanuit EC - lees Horizon2020.

Die JTI's richten zich onder meer op Innovatieve medicijnen, brandstofcellen, elektronische componenten en **bio-based industries (BBI's)**. BBI's zijn interessant voor het WFC. Met BBI's worden hernieuwbare natuurlijke bronnen en vernieuwende technologieën ingezet voor groenere dagelijkse producten. Zie hiervoor: <http://bbi-europe.eu/>

BBI is dus een publiek-private samenwerking die tot doel heeft meer investeringen te genereren voor de duurzame bio-based industry sector in de EU. De BBI richt zich op het versterken van de ontwikkeling van biobased producten en biobased brandstoffen in de EU. Alle ontwikkelingen op het gebied van bio-economie moeten hierin samen komen. Met BBI moeten de technologische uitdagingen worden aangegaan, er moet een competitieve waardeketen worden ontwikkeld in Europa. Hiervoor is kritische massa nodig. Met BBI moet het investeringsklimaat in de EU worden verbeterd. Er is focus op procestechnologie, grondstoffen, bioraffinage, demonstratieprojecten en ook beleidsinstrumenten. De risico's voor private financiering moeten hiermee gereduceerd worden. Binnen BBI zijn verschillende instrumenten: Research and Innovation Actions (RIA), Innovation actions (IA): waarbinnen weer twee typen acties Demonstration action of Flagship actions en Coordination and Support Actions (CSA), vallen.

Ten aanzien van Publiek-publieke samenwerkingsconstructies is het Eurostars programma interessant. Deze worden hieronder beschreven.

Conclusie

BBI is een groot EU samenwerkingsprogramma, met een budget van 3,7 Miljard Euro. Hiervan komt 2,7 Miljard Euro van particuliere investeerders en bijna 1 miljard Euro van het Horizon 2020 programma. BBI valt onder het Horizon 2020 programma. R&D projecten op het gebied van biobased economy kunnen subsidie krijgen uit dit programma. Vooral voor WUR interessant. Voor 'food' is nog geen JTI ontwikkeld. Deze komt mogelijk in de toekomst.

H2020 Work Programme 2016-2017 Science with and for Society

Het doel van dit subsidieprogramma is om een effectieve samenwerking tussen wetenschap en samenleving op te bouwen, om nieuw talent te werven voor de wetenschap en de wetenschappelijke excellentie aan maatschappelijk bewustzijn en verantwoordelijkheid te koppelen. Met dit programma kan wetenschap aantrekkelijker gemaakt worden (met name voor jongeren).

Het programma voorziet in het aanpakken van de Europese maatschappelijke uitdagingen, zoals opgenomen in Horizon 2020. Met het programma kunnen maatschappelijke actoren (onderzoekers, burgers, beleidsmakers, het bedrijfsleven) samenwerken, om het hele onderzoek- en innovatieproces beter af te stemmen. Deze benadering van onderzoek en innovatie wordt genoemd: verantwoord onderzoek en innovatie (RRI).

RRI is een benadering van onderzoek en innovatie (O & I), waarin maatschappelijke actoren samenwerken gedurende het hele onderzoek en innovatie proces. Het doel is om het proces en de resultaten van onderzoek en ontwikkeling beter af te stemmen, met de waarden, behoeften en verwachtingen van de Europese samenleving. Onderzoek moet meer naar buiten komen, buiten de muren van de universiteiten. Dit H2020 werk programma wil dit met enkele calls stimuleren.

In de praktijk bestaat RRI uit het ontwerpen en implementeren van onderzoek en innovatiebeleid dat zorgt voor:

- het deelnemen van de samenleving aan onderzoeks- en innovatieactiviteiten,
- het verhogen van de toegang tot wetenschappelijke resultaten,
- het zorgen voor gendergelijkheid, zowel in het onderzoeksproces en de inhoud van het onderzoek,
- het rekening houden met ethische dimensie, en
- het bevorderen van formeel en informeel wetenschapsonderwijs.

Dit werkprogramma heeft diverse subsidieopenstellingen gepland. Hieronder zijn de voor het WFC meest interessante openstellingen (calls) weergegeven. Al deze calls openen op 12 april 2017 en sluiten op 30 augustus 2017. Dit betekent dat deze calls, hoewel ze op redelijk korte termijn open gaan, qua planning kansrijk zijn voor het WFC.

De voor het WFC door Hezelburcht meest interessant beoordeelde calls binnen dit werkprogramma staan hieronder benoemd. Deze calls hebben betrekking op de thema's:

Het inbedden van **verantwoord** onderzoek en innovatie in H2020. Hierbij is de betrokkenheid van burgers of maatschappelijke organisaties bij onderzoek en innovatie van groot belang. Multidisciplinair en participatief onderzoek staan centraal. De hieronder opgenomen call nr. SwafS-10-2017 heeft betrekking op dit thema.

Het versterken van de wetenschap via **bottom-up input vanuit de maatschappij**. Om op deze wijze goed verantwoord onderzoek en innovatie uit te voeren. Calls SwafS-11-2017 en SwafS-13-2017 hebben betrekking op dit thema. Hieronder staan de calls kort toegelicht:

Science with and for society (SwafS)- 5- 2017: New constellations of Changing Institutions and Actors

Actoren zoals regio's, steden, sociale ondernemers en NGO's worden steeds belangrijker bij het oplossen van maatschappelijke uitdagingen. Van triple helix gaat het naar quadrupel helix, waarbij de civil society aansluit. Universiteiten en andere instellingen moeten zich hierop aanpassen. Vooral ook ten aanzien van het uitvoeren van verantwoord onderzoek en innovatie. Daarnaast zijn slimme specialisaties van regio's en landen aan de orde, deze veranderen ook periodiek. Goed onderzoek vereist goede kennis van deze nieuwe structuren en ontwikkelingen. Deze call richt zich op nieuwe vormen van samenwerking tussen de relevante actoren. Reflectie is een belangrijk punt om te kunnen komen tot nieuwe samenwerkingsverbanden. Per goed project is een budget tot maximaal 3,5 miljoen Euro beschikbaar.

SwafS- 10- 2017: Putting open science into action

Deze call richt zich op het 'openbreken' van wetenschappelijk onderzoek dat zich richt op maatschappelijke uitdagingen in de EU. Door samenwerking tussen kennispartners, afkomstig uit overheid, onderzoek/onderwijs, ondernemers en maatschappij (quadruple helix). Binnen deze groep moet kennis gedeeld worden en intensief worden samengewerkt. Verantwoorde oplossingen vanuit brede lagen in de maatschappij, gericht op specifieke uitdagingen staan voorop. Wetenschappelijke inbreng vanuit de burgers wordt gestimuleerd.

De projectvoorstellen moeten interdisciplinair zijn en moeten zich onder meer richten op:

- Gezondheid, demografische veranderingen en welzijn;
- Voedselzekerheid, duurzame landbouw en bosbouw, water onderzoek en de bio-economie;
- Veilige, schone en efficiënte energie
- Smart, groen en geïntegreerd vervoer;
- Klimaatactie, milieu, efficiënt gebruik van hulpbronnen en grondstoffen;

Internationale samenwerking wordt gestimuleerd. Vanuit minimaal drie lidstaten moet een project worden ontwikkeld. De EU voorziet een subsidiebudget van circa drie miljoen voor deze projecten. Door 'open science into action' zal verantwoord onderzoek en innovatie de opname van door de maatschappij aanvaardbare innovatieve oplossingen makkelijker maken. Deze manier van wetenschap bedrijven kan een voorbeeldfunctie vervullen voor andere wetenschappelijke uitdagingen.

SwafS-11-2017: Science education outside the classroom

Deze call richt zich op het in beeld krijgen van aard en gevolgen van wetenschappelijk onderwijs buiten de klas, zoals informeel wetenschappelijk onderwijs en het verkrijgen van informatie via internet. Deze kennisverwerving en kennisevaluatie moet worden beoordeeld op de relevantie voor de burger/maatschappij. Effecten van wetenschappelijke kennisvergaring, die niet in een onderwijssetting plaatsheeft, moeten worden geanalyseerd. Hierbij moet rekening gehouden worden met geografische kenmerken, geslacht en de mate waarin verschillende sociaaleconomische groepen hiervan gebruik maken. Heeft dit type van kennisvergaring een toekomst? Wat is de impact als wetenschappelijk onderwijs buiten het klaslokaal gegeven kan worden? Kan deze vorm van 'informeel onderwijs' erkend worden als goed instrument?

Voor een subsidieaanvraag moeten organisaties uit 10 verschillende lidstaten zich melden. Kleinere consortia zijn ook welkom. De maximale EU bijdrage is 3 miljoen Euro, 100% van de kosten is subsidiabel. Uiteindelijk gaat het om het identificeren van best practices van wetenschappelijk onderwijs, buiten het klaslokaal om. Heeft dit type van onderwijs een goede toekomst, gezien de uitdagingen van de EU?

SwafS-13-2017: Integrating Society in Science and Innovation – an approach to co-creation

Er is veel belangstelling voor co-creatie. Met deze call wordt ingezet op de waarde van co-creatie voor onderzoek en ontwikkeling. Betreft vooral ook co-creatie naar en vanuit de maatschappij / de burger. Het gebruik van fysieke ruimten kan bijdragen aan het stimuleren van co-creatie in onderzoek en ontwikkeling met burgers. Allerlei typen projecten kunnen onder deze call gebracht worden. Van belang is vooral het verkrijgen van kennis over de deze manier van co-creatie. Integratie van samenleving in de wetenschap is van belang. Hiernaar moet onderzoek verricht worden. Ook communicatie over wetenschap kan een onderzoekstopic zijn. De projectvoorstellen voor subsidie moeten een brede geografische dekking hebben. Een consortium van partijen uit 10 lidstaten wordt aangeraden. Kleinere consortia kunnen overigens eveneens in aanmerking komen. Er is 4 miljoen Euro budget beschikbaar. Met deze actie is uiteindelijk beter begrip mogelijk van co-creatie processen en resultaten vanuit verschillende culturele en maatschappelijke achtergronden.

Conclusie

Science with and for society (SwafS) is een redelijk 'abstract' programma. Het gaat om wetenschap en de interactie met de maatschappij. Het WFC is een goed podium om deze wetenschap op het gebied van 'food' dichterbij de maatschappij te brengen en om vanuit de maatschappij op de wetenschap te reageren. Wij achten dit een kansrijke subsidieregeling. Alle genoemde calls hebben raakvlakken met hetgeen in het WFC wordt ontwikkeld.

INTERREG 5A NL-DU

INTERREG A Nederland Duitsland is een INTERREG programma gericht op het bevorderen van grensoverschrijdende samenwerking tussen bedrijven en instellingen uit het grensgebied Nederland en Duitsland. Het programma kent twee hoofdprioriteiten:

1. Innovatie binnen het MKB;
2. Energie en CO² arme economie.

Aanvragen kunnen doorlopend worden ingediend en kunnen in overleg met het programmasecretariaat in Kleve worden ingediend. Het programma biedt concrete kansen om ook het Duitse achterland te betrekken bij de ontwikkelingen van het WFC, met name het Duitse MKB. In de fundingsessie van 15 september is door Maarten Riemersma aangegeven dat hij contacten heeft bij Fachhochschule Rhein-Wahl. De Fachhochschule kan wellicht participeren in een 'Living lab' in Ede. Daarnaast heeft deze onderwijsinstelling veel Duitse bedrijven in domein food in NRW binnen haar netwerk. Maarten Riemersma legt dan ook nogmaals contact om de potentiële MKB partners te verkennen.

Verder kent dit INTERREG projecten zoals Food2020, waarin bedrijven een beperkte subsidie kunnen aanvragen voor haalbaarheids- en innovatieprojecten. Oost-NV is partner in dit project.

Advies

Wij adviseren om spoedig met Duitse bedrijven in gesprek te gaan om ideeën uit te wisselen over mogelijke projecten.

H2020 Food security, sustainable agriculture and forestry, marine and maritime and inland water research and the bioeconomy

De doelstelling van dit programma is het faciliteren van een transitie naar optimaal gebruik van biologische bronnen en een duurzame primaire productie en verwerkingssystemen. Deze systemen moeten meer voedsel, vezels en ander biologische producten produceren met minimale input en een zo laag mogelijke ecologische voetafdruk.

Het programma richt zich met name op de agrarische sector, de bosbouw, visserij en aquacultuur. In hun weg naar een meer duurzame productie en het vergroten van Europa's zelfvoorzienendheid komen deze partijen een groot aantal uitdagingen tegen die vragen om oplossingen op basis van onderzoek en innovatie.

Voor wat betreft de verschillende sectoren:

Agrarische sector en bosbouw: Zorgt voor de toevoer van betrouwbaar, gezond en voedzaam voedsel, voeder en non-food producten voor veel verschillende industrieën. Daarnaast geeft de sector vorm aan het landschap en draagt bij aan een leefbaar platteland door het bieden van werkgelegenheid. De uitdagingen waar onderzoeksactiviteiten beleid bij moet helpen:

- Veiligstellen van een zekere voedselproductie in een wereld van een groeiende vraag naar voedsel;
- Duurzaam management van natuurlijke hulpbronnen en klimaatacties;
- Een gebalanceerde ontwikkeling van het Europese platteland en haar gemeenschap.

Agrifood sector voor een veilig en gezond dieet. De grote uitdaging binnen deze sector is te voldoen aan de wensen van de consument en tegelijkertijd het minimaliseren van de negatieve impact op de volksgezondheid en het milieu.

Onderzoek en innovatie wordt hierin gericht op voedsel- en voedselveiligheid, het concurrentievermogen van de Europese agri-food industrie en de duurzaamheid van voedselproductie, - verwerking en – consumptie. Het gaat hierbij om de algehele voedselketen en daaraan gerelateerde diensten van primaire productie tot consumptie.

Aquatic living resources and marine research. Het doel is om het onderwaterleven duurzaam te exploiteren om zo de baten vanuit de Europese wateren te optimaliseren.

Bio-based innovatie. Belangrijk voor de transitie van fossiele industrieën naar een low carbon, efficiënt en duurzaam grondstoffengebruik. Onderzoek en innovatie moet bijdragen aan het behalen van de energie- en klimaatdoelen voor 2020. De investeringen in onderzoek en innovatie moeten bijdragen aan:

- Voedselveiligheid, klimaatbescherming en duurzaamheid;
- Europees leiderschap in de betreffende markten;
- Ondersteunen van de doelen van de CAP, de European Bioeconomy Strategy en nog breder de Europe 2020 Strategy.

Calls

De hieronder genoemde calls zijn niet uitputtend en betreffen calls die inhoudelijk direct aansluiten bij de doelen van het WFC en die tevens haalbaar zijn in de tijd.

SFS-18-2017 (CSA) Support to the development and implementation of FOOD 2030- a European research and innovation policy framework for food and nutrition security

Deze call richt zich op de groeiende uitdagingen binnen voedsel- en voedingszekerheid door een groeiende wereldbevolking en een veranderend klimaat. De call richt zich op onderzoek en innovatie als de sleutel in het vinden van oplossingen voor deze uitdagingen.

Vanwege de rol van Food Valley in de FOOD 2030 Agenda verwachten lijkt deze call het WFC op het lijf geschreven. FOOD 2030 is een beleidskader dat zich richt op het beter structureren, verbinden en opschalen van onderzoek en innovatie op het gebied van voedings- en voedselzekerheid in Europa, maar met een globale blik. Doel is het steunen van de transformatie van de gehele voedselketens in Europa om ze zo toekomstbestendig te maken. Dat wil zeggen: duurzaam, flexibel, integraal, divers en competitief. Onderzoek en innovatie draagt daarmee bij aan de volgende voedsel- en voedingsprioriteiten:

- terugdringen van honger, ondervoeding en dieet-gerelateerde ziektes, voedselveiligheid en het ondersteunen van burgers in het aannemen van duurzame voedingspatronen en gezonde levens;
- opbouw van een primair productiesysteem dat bestand is tegen klimaatverandering en globale veranderingen;
- implementeren van duurzame en circulaire principes binnen het gehele voedselsysteem;
- aanjagen van innovatie en investeringen.

In beginsel bedraagt de maximale bijdrage vanuit dit programma € 4 miljoen. Dit is tevens het budget voor deze call. De call staat open tussen 4 oktober 2016 en 14 februari 2017.

Conclusie

Ondanks deze korte termijn waarop de deadline van indiening nadert, sluit het thema van deze call naadloos aan bij de thema's waar het WFC zich mee bezighoudt. Wij adviseren dan ook om op per direct de afweging te maken of deze call past binnen de ambities van het WFC. Projectideeën zouden met name vanuit de WUR voort moeten vloeien, terwijl de regio een groot netwerk heeft met haar participatie in de FOOD 2030 Agenda.

SFS-34-2017: Innovative agri-food chains: unlocking the potential for competitiveness and sustainability

Deze call richt zich op het creëren van een nieuw holistisch systeem om multi-actor activiteiten te coördineren en zo oplossingen te bieden aan de uitdagingen om voedselsystemen duurzamer te maken. Doel is om zo het volledige potentieel aan economische-, sociale- en milieuvoordelen te benutten. Onderzoek moet zorgen voor diepgaand inzicht in de connecties en interacties tussen agri-food keten stakeholders, inclusief hun perceptie en gedrag met betrekking tot duurzaamheidsdoelen en samenwerking, met als potentieel resultaat het ontwerp van een nieuw proces binnen de agro-food ketens dat leidt tot nieuwe businessmodellen en betere prestaties binnen de voedselketen. Onderzoeksvoorstellen dienen zich te richten op een holistische aanpak ter verbetering van het onderlinge begrip en samenwerking tussen betrokken partijen.

Het betreft een two-stage call waarbij de eerste deadline op 14 februari ligt. Dit betreft de eerste stap waarbij een globaal projectidee ingediend moet worden. De deadline voor stap 2 is 13 september 2017. Het call budget is € 6 miljoen.

Conclusie

Deze call lijkt goed aan te sluiten bij de ambities van een verbindende faciliteit als het WFC. Juist door het belang van samenhang binnen de keten binnen deze call, kan het WFC (samenwerking overheid, WUR, bedrijven en consument) een grote toegevoegde waarde leveren.

RUR-13-17 Building a future science and education system fit to deliver to practice

Deze call is gericht op onderzoek ten behoeve van een verbeterde inrichting van het onderwijssysteem op het verduurzamen van de agrarische sector, bosbouw, voedsel en biologische waardeketen. Doel is het verkrijgen van peer-reviewed output vanuit praktijkgericht onderzoek. Voorstellen richten zich op:

- Hoe de huidige wetenschappelijke-, onderwijs- en trainingssystemen in een gevarieerde range van EU lidstaten (en mogelijk derde landen) momenteel handelen omtrent het gat in kennis en vaardigheden voor de genoemde verduurzamingen;
- Opstellen van roadmaps voor de verbetering van curricula, leermethoden en lange termijn interactie tussen onderwijs, wetenschap en economische spelers;
- Operationeel systeem voor het stimuleren en meten van prestaties, review outputs van interactieve innovatie en praktijkgericht onderzoek met een standpunt over het verbeteren van effectieve levering en het oppakken van best practices vanuit het werkveld.
- Beleidsadviezen over de verdere ontwikkeling van onderwijs, training en wetenschap in de toekomst.

Het betreft een two-stage call waarbij de eerste deadline op 14 februari ligt. Dit betreft de eerste stap waarbij een globaal projectidee ingediend moet worden. De deadline voor stap 2 is 13 september 2017. Het call budget is € 7 miljoen. Dit is tevens de verwachte omvang van een aanvraag.

Conclusie

Deze call past zeer goed binnen de onderwijsdoelstellingen van het WFC. Met name ook door het directe contact met producenten en consumenten verwachten wij dat het WFC (samenwerking overheid, WUR en ondernemers) een dermate grote kritische massa kan betrekken bij een onderzoek dat een projectaanvraag kansrijk kan zijn en tegelijkertijd sterk bijdraagt aan de eigen doelstellingen van het WFC.

Horizon 2020 - Health, demographic change and well-being Work Programme 2016-2017

Tijdens de EU-lobby sessie van 15 september jongleden verzochten de projectpartners Hezelburcht om ook het Work Programme 2016-2017 voor Health, demographic change and well-being meet te nemen in de analyse. Wij constateren echter dat de calls uit het programma zeer sterk gericht op de medische sector en niet in directe zin te verbinden is aan de doelen en uitgangspunten van het WFC. Wij adviseren dan ook om het Health programma van Horizon 2020 weliswaar niet uit het oog te verliezen, maar vooralsnog niet mee te nemen in de prioritaire focus in het vinden financiering.

Horizon 2020 – SME Instrument

Innovatieve mkb-bedrijven die internationaal georiënteerd zijn worden binnen het Europese programma Horizon 2020 ondersteund door het SME instrument. De ambitie om te groeien, de ontwikkeling van innovatieve oplossingen en het verkennen van nieuwe markten staat centraal. Daarmee is het SME instrument een interessant programma voor het type mkb dat men op het WFC-terrein wil aantrekken. Samenwerking is, in tegenstelling tot veel Europese programma's, niet verplicht. Binnen het SME instrument worden drie fases onderscheiden die aansluiten bij verschillende stadia van projecten:

- Fase1: Haalbaarheidsstudie
Voor het achterhalen van de technische en economische haalbaarheid van een project kan financiering voor een haalbaarheidsstudie worden aangevraagd. Het vaste subsidiebedrag per project is € 50.000,-.
- Fase 2: R&D / demonstratie
Om de innovatie klaar te maken voor marktintroductie kan een beroep worden gedaan op subsidie voor R&D / demonstratieprojecten. De financiering varieert tussen de € 1 en € 3 miljoen per aanvraag. Maximaal 70% van de projectkosten wordt gesubsidieerd.
- Fase 3: commercialisatie (geen subsidie)

Aanvragen kunnen doorlopend worden ingediend, waarbij sprake is van verschillende cut off dates. Alle op deze data ingediende voorstellen worden beoordeeld. Een bedrijf kan maximaal één keer per cut off date een projectvoorstel indienen. De eerst volgende fase 1 in 2016 is op 9 oktober. Voor fase 2 is de cut off date op 13 oktober.

Conclusie

Het SME Instrument is met name een interessant programma voor het aan te trekken innovatief MKB binnen het WFC. Het programma biedt geen directe kansen voor bijvoorbeeld de WUR, maar wel voor bijvoorbeeld spin-off bedrijven waarvoor het WFC een dynamische en aantrekkelijke werkomgeving zal vormen.

Horizon 2020 – Fast Track to Innovation

De subsidieregeling Fast Track to Innovation (FTI) binnen Horizon 2020 stimuleert bedrijven met een innovatief product, proces of dienst om de Europese markt te betreden. De tijd tussen de totstandkoming van de innovatie en de daadwerkelijke productlancering moet door middel van deze regeling worden verkleind. Afgelopen jaar stelde de Europese Commissie € 100 miljoen ter beschikking voor de vermarkting van innovatie. In eerste instantie is FTI een pilot. Naar verwachting volgt in de periode 2018-2020 een nieuw programma dat hierop lijkt.

Binnen het programma kan subsidie worden ingezet voor onder andere pilots, validatie van een business model en validatie van concepten in een praktijkomgeving. De subsidie bedraagt € 1 tot € 2 miljoen per project (richtlijn) en kan oplopen tot maximaal € 3 miljoen. Maximaal 70% van de projectkosten zal worden gesubsidieerd. Aanvragen voor een FTI-project moeten door een internationaal consortium worden ingediend. De samenwerking moet uit drie tot vijf bedrijven, kennisinstellingen of publieke organisaties bestaan, afkomstig uit minstens drie verschillende EU-lidstaten of geassocieerde landen. Aanvragen kunnen doorlopend worden ingediend.

Conclusie

Dit programma biedt met name mogelijkheden voor praktijkgerichte pilots zoals die op het WFC zijn voorzien. Deze mogelijkheid ligt daarbij wel wat verder in de toekomst, wanneer zich concreet bedrijven op het WFC hebben gevestigd.

Eurostars

Alhoewel Eurostars geen officieel EU-programma is, biedt het Europese samenwerkingsprogramma zeker kansen voor MKB ondernemers die activiteiten zullen uitvoeren op het WFC. Jaarlijks stelt de Nederlandse overheid € 18 miljoen beschikbaar voor het programma. Ondernemingen kunnen met dit instrument subsidie krijgen voor gezamenlijke marktgerichte technologische ontwikkelingen met een andere onderneming in één van de deelnemende landen. De subsidie bedraagt 25 tot 45% van de subsidiabele kosten. Het doel van dit programma is het in staat stellen van bedrijven tot het verkleinen van technische risico's, het verkorten van de time-to-market en het bieden van extra mogelijkheden op de markt voor buitenlandse partner(s).

Mkb-bedrijven die meer dan 10% van hun omzet besteden aan R&D en die samenwerken met partners uit andere Eurostars landen kunnen in aanmerking komen voor subsidie. Grote bedrijven kunnen ook deelnemen in een project, mits minimaal 50% van de projectkosten worden gemaakt door mkb-bedrijven.

De verkregen subsidie kan worden ingezet voor de ontwikkeling van nieuwe producten, diensten en processen. De hoogte van het subsidiebedrag kan per deelnemend land verschillen. Binnen Nederland krijgen bedrijven 35% voor onderzoeksactiviteiten en 25% voor ontwikkelingsactiviteiten. Voor het mkb worden deze percentages met 10% verhoogd.

EFRO OP Oost

Het EFRO programma van OP Oost is een gezamenlijk programma van de EU en de provincies Overijssel en Gelderland. Het is gericht op het stimuleren van onderzoek en ontwikkeling, met name binnen het MKB in Overijssel en Gelderland. De prioriteiten binnen dit project zijn:

1. Versterken van innovatie en technologische ontwikkelingen;
2. Stimuleren van een koolstofarme economie.

Het programma kent verschillende regelingen op het gebied van R&D samenwerking, waaronder ook bijvoorbeeld een regeling proeftuinen en een cluster- en netwerkregeling. De regelingen staan wisselend open. Deze regeling biedt bijvoorbeeld mogelijkheden voor ondernemers die op het WFC terrein living labs willen opzetten. De regeling voor het opzetten van proeftuinen en de cluster-netwerkregeling staan open tot en met 28 februari 2017.

Advies

Deze regeling kan worden meegenomen in de acquisitie richting bedrijven.

EFSI

EFSI, ook wel het 'Juncker Fonds', stimuleert investeringen binnen de EU met risicodragende leningen. Met deze leningen wil Juncker risico delen binnen een breed scala aan grootschalige ontwikkelingen. Een aanvraag kan worden ingediend door een nationale bank bij de EIB.

De ondergrens voor een projectlening ligt momenteel rond de € 15 miljoen euro, maar deze grens is sinds de start van het fonds begin 2015 al verschillende malen naar beneden bijgesteld. Dit fonds is erg interessant voor de investeringen in het WFC die:

- Momenteel nog een onrendabele top op de exploitatie hebben;
- Verwacht wordt dat deze investeringen op de lange termijn wel rendabel worden;
- Wel hard nodig zijn om het WFC een succes te maken en de juiste partijen aan te trekken;
- Niet met reguliere financiering gefinancierd kunnen worden door een te groot risico op de onrendabele top, bijvoorbeeld door risico op tegenvallend gebruik of te weinig gebruik in de beginfase van het gebruik.

Tijdens de EU-lobby sessie van 15 september werden voorbeelden genoemd zoals investeringen in laboratorium infrastructuur die niet gedekt kan worden door tegenvallend gebruik of de aanschaf van EEG of MRI apparatuur.

Met betrekking tot dit programma zijn reeds goede contacten tussen de provincie (Peter Papegaaij) en de NIA. Daarnaast heeft Oost NV namens de provincie korte lijntjes met de EIB. Binnen de provincie Gelderland is Ronald Boelhouwer aanspreekpunt voor EFSI. Wij adviseren om concrete projectideeën op papier te zetten voor een gerichte lobby voor EFSI gelden om in te zetten voor de WFC ontwikkeling. Deze lobby zou dan in eerste instantie via de NIA plaats moeten vinden.

6. Conclusies en vervolg

Geconcludeerd kan worden dat voor diverse concrete projectonderdelen van het WFC, subsidies mogelijk zijn. De meest kansrijke regelingen zijn per onderwerp:

Educatie

- Erasmus+ Key Action Innovation and good practices, activiteit: Knowledge Alliances

Onderzoek en innovatie

- Knowledge and innovation Communities: is in gang gezet via WUR, uitslag in november 2016
- H2020 Food
- H2020 JTI/BBI calls

Bewustwording en communicatie

- H2020 Science with and for Society: diverse calls

Betrekken MKB

- Interreg NL-DU: indien contacten met Duitse partners mogelijk zijn.

Investeringsen

- MIA voor ontwikkeling BREEAM en EIA voor investeringen.

Deze mogelijkheden komen aan de orde op het moment dat concrete projecten kunnen worden bepaald. Projecten zoals investeringen, onderzoeksprojecten, het betrekken van de burger bij wetenschap etcetera. Eerdat een aanvraag kan worden opgesteld, zal een nadere verdieping van de subsidiekans uitgevoerd moeten worden.

De vervolgstappen zijn dan ook:

Bepalen welke quick wins het meest relevant zijn en het meest optimaal in de planning passen: waar gaan we voor? Focus vooral op 2-3 mogelijkheden. Wij adviseren de projectpartners te focussen op:

- Erasmus+,
- H2020 Science with and for Society
- EIA-MIA voor het BREEAM traject.

Per subsidiematch/quick win stellen we voor om met de WFC partners een concrete subsidieroadmap op te stellen. Hierbij maken we een verdiepingsslag voor de kansrijkheid en zoeken we uit wat het Agentschap de DG's van de projectideeën vinden. We kijken ook of sprake is of kan zijn van voldoende cofinanciering, aantal en type partners, de intrinsieke planning, de verwachte resultaten etc.

Onderstaande vragen zijn van belang:

- Welke van de activiteiten in/rondom het WFC kunnen in 2016 en 2017 echt concreet in uitvoering?
- Is sprake van eigen financiering?
- Is of kan op korte termijn een (internationaal) consortium gevormd worden?